

Zpráva o průběhu a výsledcích budapeštské porady ministrů zahraničních věcí členských států Varšavské smlouvy ve dnech 21. - 22.6.1970 a návrh na další postup ČSSR v oblasti evropské bezpečnosti a spolupráce.

Od března 1969, kdy členské státy Varšavské smlouvy přijaly v Budapešti Výzvu k svolání celoevropské konference o bezpečnosti a spolupráci, dochází mezi nimi čas od času ke schůzkám a poradám na různých úrovních, na nichž je stanovován další postup ve společném úsilí o svolání konference.

I. Vývoj od pražské porady ministrů zahraničních věcí

Návrhy, obsažené v dokumentech, přijatých na pražské poradě ministrů zahraničních věcí Varšavské smlouvy v říjnu 1969 v Praze vyvolaly odezvu, která nebyla jednoznačná. U některých zemí - zejména menších západoevropských a skandinávských - bylo možno pozorovat konstruktivní zájem, zatímco ostatní členské státy NATO reagovaly způsobem, z něhož byly patrné rozpaky, výhrady i neshody. Současně však bylo opět potvrzeno, že myšlenku celoevropské konference nelze ignorovat a že si tato získává v Evropě širokou podporu. Proto rozhodující síly atlantické aliance považovaly za nezbytné prosadit jak názorové sjednocení k iniciativě socialistických zemí, tak i jednotnou taktiku pro další kontakty. Tuto společnou politickou platformu stanovilo pod nátlakem USA zasedání Rady NATO v Bruselu v prosinci 1969, které zaujalo v podstatě negativní postoj k brzkému svolání celoevropské konference.

Po poradě ministrů zahraničních věcí Varšavské smlouvy v říjnu 1969 v Praze se konala v Sofii ve dnech 26-27. ledna 1970 schůzka náměstků ministrů zahraničních věcí. Tito zhodnotili vývoj situace po poradě ministrů zahraničních věcí

v Praze a po prosincovém zasedání Rady NATO v Bruselu a projednali celkové zaměření dalšího postupu socialistických zemí v komplexu otázek, týkajících se evropské bezpečnosti. Dohodli se zejména na pokračování bilaterálních konzultací a na prosezvání námětů vyplývajících z dokumentů přijatých na pražské poradě ministrů zahraničních věcí.

Díky iniciativě socialistických zemí, období prvních měsíců 1970 bylo charakterizováno četnými konzultačními kontakty, k nimž docházelo na různých úrovních mezi představiteli socialistických zemí a členskými státy NATO i zemí neutrálních.

Čs. zahraniční politika se snažila co nejúčinněji podpořit společné úsilí socialistických zemí o brzké uskutečnění celoevropské konference na základě závěrů přijatých na spojeneckých poradách a v souladu se schválenými zásadami dalšího čs. postupu v otázce evropské bezpečnosti.

Rovněž ČSSR se zapojila do dvoustranných rozhovorů, které se o problematice evropské bezpečnosti a zvláště celoevropské konference rozvinuly mezi zainteresovanými socialistickými a kapitalistickými zeměmi. ČSSR vedla výměnu názorů v těchto otázkách se zeměmi NATO a evropskými neutrály především přes své zastupitelské úřady a s představiteli cizích zemí v Praze.

Akce na vyšší úrovni se však nepodařilo realizovat v předpokládaném rozsahu. Hlavní příčina spočívá v tom, že v zaměření zahraniční politiky některých kapitalistických států je v poslední době patrný negativní přístup k současnému politickému kursu v Československu. V praxi se to projevuje určitou snahou omezit politické styky s ČSSR. Tak došlo i k odsunutí některých dohodnutých návštěv na úrovni ministrů. Byly uskutečněny pouze konzultace na úrovni náměstka ministra zahraničních věcí v Belgii a Norsku.

V průběhu konzultací mezi socialistickými zeměmi a státy NATO a evropskými neutrály docházelo postupně k vyjasňování některých základních faktorů, souvisejících s dalším postupem při přípravě celoevropské konference. Ukázalo se, že oba návrhy na agendu konference, přijaté členskými zeměmi Varšavské

smlouvy na pražské poradě ministrů zahraničních věcí v Říjnu 1969 (zřeknutí se použití síly nebo hrozby jejího použití ve vzájemných vztazích mezi státy v Evropě a rozšíření obchodních, hospodářských a vědecko-technických styků) jsou správné, realistické a střizlivé. Proto nemohly být odmítnuty, i když ze strany některých západoevropských vlád a různých politiků byly proti nim vznášeny námitky. Námět na uskutečnění celoevropské konference se tedy v tomto období setkal s relativně širokým ohlasem a prokázal svou životaschopnost. Současně se však také ukázalo, že možnosti bilaterálních styků, pokud jde o urychlené svolání konference, se již víceméně vyčerpaly.

Diplomatická aktivita socialistických zemí současně přispěla i k vykrytalizování a k diferenciování postojů mezi členy NATO a evropskými neutrály, mezi nimiž se zřetelně projevovaly různosti a odlišnosti přístupu k myšlence celoevropské konference. Vedle odpůrců brzkého svolání konference, kteří prosazovali především taktiku předběžných podmínek a různých vazeb mezi jednotlivými fázemi přípravného jednání i na probíhající mezinárodní rozhovory (o Západním Berlínu, jednání NSR se socialistickými zeměmi a jednání SSSR - USA o omezení strategického zbrojení), objevili se i stoupenci konstruktivnějšího přístupu, kteří začali uvažovat o konkrétnějších formách procedurální přípravy konference. Tyto tendence se ještě zřetelněji projevovaly v neutrálních zemích, i když tyto včetně Finska - s ohledem na celkový postoj NATO - zaujaly v podstatě vyčkávací stanovisko.

Tyto názorové proudy se projevíly i na zasedání Rady NATO v Římě ve dnech 26. - 27. května 1970. Na výsledcích tohoto zasedání je jednak znovu patrná snaha komplikovat přípravu svolání celoevropské konference, neboť i nadále jsou vůči socialistickým zemím kladeny některé předběžné podmínky. V Římě se však projevíly i názory těch členských zemí NATO, které již v uplynulých měsících přicházely s náměty na konkrétnější formy přípravy konference. Členské země NATO navrhly pro

agendu celoevropské konference podstatu obou námětů formulovaných na pražské konferenci, i když v pozměněné a rozšířené formě. Projevila se do určité míry i snaha členských zemí NATO převzít v přípravě celoevropské konference iniciativu, jak je patrné z jejich, i když podmíněné ochoty přistoupit na multilaterální jednání a na případné zřízení stálého orgánu pro jednání o problémech evropské bezpečnosti. Takové postoje k agendě konference i k proceduře její přípravy, stejně tak jako převzetí námětu socialistických zemí na sérii konferencí, je možno s ohledem na předcházející stanoviska uvítat jako relativně pozitivní vývoj.

I když Římské zasedání Rady NATO nepřineslo principiálně nové prvky pokud jde o brzké konání konference, přesto dospěla postupná konkretizace přístupu zemí NATO ke konferenci o evropské bezpečnosti do stádia, které je možno označit jako začátek fáze konkrétního dialogu, jako přechod do nové etapy, tj. zahájení jednání o jejím svolání. Velmi pozitivně se tu projevil tlak širokých vrstev evropské veřejnosti i aktivní a iniciativní postup socialistických zemí zaměřený na brzké svolání konference.

II. Průběh porady ministrů zahraničních věcí v Budapešti

Po rozvinutí další fáze konzultačních kontaktů, která následovala po sofijské schůzce, začalo se jevit nutným, aby ministři zahraničních věcí členských států Varšavské smlouvy se znovu sešli ke zhodnocení dosavadního vývoje a stanovení dalšího postupu.

Původní návrh na uskutečnění porady ministrů v květnu tr. byl z podnětu ČSSR posunut až po zasedání Rady NATO, která se sešla v Římě ve dnech 26. a 27. května 1970. Považovali jsme takové datum setkání ministrů za nejvhodnější, neboť by umožnilo, aby jejich jednání vzalo zřetel na dohodnuté stanoviska členských zemí atlantické aliance. Ukázalo se, že bylo skutečně takticky účelné stanovit poradu ministrů zahraničních věcí tak, aby mohla vycházet z hodnocení výsledků a záměrů, k nimž zasedání Rady NATO na svém římském jednání dospělo, pružně na ně reagovat a tak i dosáhnout, aby iniciativa v problematice evropské bezpečnosti zůstala na straně socialistických zemí.

Porada ministrů zahraničních věcí států Varšavské smlouvy se sešla v Budapešti ve dnech 21. - 22. června 1970, které předcházela schůzka náměstků ministrů zahraničních věcí, se soustředila především na výměnu informací o mezinárodní situaci v souvislosti s otázkou celoevropské konference a na schválení společného taktického postupu v dalším období, jakož i na projednání předložených dokumentů.

Účastníci porady se shodli v názoru, že během období, které uplynulo od pražské porady ministrů zahraničních věcí v roce 1969 se potvrdila správnost a věcnost konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě, jakož i konkrétní návrhy na její pořad, přijaté v Praze, se staly základním politickým faktorem, jehož vliv se projevil především v tom, že přinutil čelné západoevropské země k zaujetí - s výjimkou USA - víceméně pozitivního sta-

noviska. Ani jedna země se nepostavila zásadně proti myšlence konference o evropské bezpečnosti a spolupráci. Tato myšlenka získala širokou popularitu a podporu v evropské veřejnosti. Bylo též shodně konstatováno, že pražské návrhy vytvořily vhodné podmínky pro uskutečnění konference o evropské bezpečnosti a spolupráci. Na druhé straně se účastníci porady notajili tím, že v uplynulém období byla patrná i zvýšená aktivizace sil, které skrytě či otevřeně zaujímají proti konferenci nepřátelské stanovisko.

Na poradě bylo rovněž shodně konstatováno, že uskutečňené konzultační kontakty a výsledky zasedání Rady NATO umožnily vyjasnit, v kterých otázkách komplexu problematiky, týkající se celoevropské konference, trvají rozdílné názory a ve kterých naopak došlo ze strany členských států NATO, případně i neutrálních zemí, k relativně pozitivnímu posunu. Porada dospěla k závěru, že otázka účastníků a místa konání konference jsme již v podstatě dohodli. Naproti tomu vážné názorové rozdíly existují nadále v otázce agendy a způsobu přípravy konference.

Účastníci porady, vycházejíce z těchto zjištění a z konkrétní analýzy situace, formulovali náměty, které vtělili do dokumentů. Porada dospěla k názoru, že bude účelné navrhnout vytvoření orgánu pro otázky bezpečnosti a spolupráce, který by byl vytvořen v průběhu samotné konference. Vychází se tím veštic i námětům některých západoevropských zemí /Velká Británie, Belgie, Francie/. Jeho význam vidí socialistické země v tom, že znesnadní pokusy oddalovat řešení otázek evropské bezpečnosti. Současně by se mohl stát i vhodným fórem, kde by otázky evropské bezpečnosti a spolupráce mohly být konkrétně projednávány.

Navrhovaný orgán by se skládal z představitelů všech zainteresovaných států. Rozhodnutí by přijímal na základě jednomyslnosti, takže bez souhlasu socialistických zemí by nemohlo být přijato žádné závazné rozhodnutí.

Účastníci porady vyslovili také plný souhlas s návrhem SLSB na snížení stavů cizích ozbrojených sil na území evropských

států. Tento návrh bude účinným protinávrhem socialistických zemí vůči námětu zemí NATO na vzájemné a vyvážené snížení stavu ozbrojených sil, který je pro socialistické země nepřijatelný. Námět na snížení stavu cizích ozbrojených sil by mohl být posouzen v navrhovaném orgánu, nebo jiným přijatelným způsobem. Bylo účelné přijít s tímto protinávrhem též proto, že není možné nadále ponechávat zemím NATO volné pole k propagačnímu působení a ovlivňování veřejného mínění ve prospěch jejich stanoviska a nechat zatlačit socialistické země v tomto směru do pozice odpůrců opatření v oblasti odzbrojení.

V pojetí sovětské strany se zatím nepředpokládá další konkretizace návrhu na snížení stavů cizích ozbrojených sil na území evropských zemí. Specifikace by v tomto směru byla ponechána uvažovanému orgánu, který by vytvořila celoevropská konference.

Poraďa se shodla též v tom, že je účelné doplnit druhý bod pražské porady, týkající se rozšíření obchodních, hospodářských a vědecko-technických styků, také o styky kulturní a otázky životního prostředí.

Při projednávání tohoto návrhu bylo většinou delegací podotýkáno, že z naší strany jde o prosazování takového pojetí kulturních styků, které by znemožňovalo ideologickou diverzitu. Polský ministr zahraničních věcí s. Jendrychowski navrhol, aby socialistické země vyjádřily svou představu o kulturních stycích ve formě deklarace.

Všobecně byl zdůrazňován význam otázek životního prostředí, kde však jde o to, aby povahou problematiky nebyly zatlačovány do pozadí politické aspekty evropské bezpečnosti. Z hlediska našich cílů na celoevropské konferenci je třeba též aktivně a konkrétně přistoupit k přípravě chystaného kongresu o životním prostředí, který se má sejít v Praze v květnu 1971.

Pokud jde o další přípravu a svolání celoevropské konference, shodli se účastníci porady v tom, že v současné době se jako

nejúčelnější forma jeví jednání diplomatických zástupců v Helsinkách. Velikoz v této věci dosud probíhá jednání mezi Sovětským svazem a Finskem, nebyl tento námět do závěrečného dokumentu budapeštské porady zahrnut.

Dokumenty přijaté na poradě ministrů zahraničních věcí jsou vzájemně spjaty.

Komuniké sleduje především záměr postihnout nejdůležitější výsledky v úsilí o svolání konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě, dosažené od pražské porady až po dnešek a vytýčit perspektivní pohledy na další postup. Těžiště tohoto dokumentu není v deklarování, ale ve stanovení další účelné činnosti. Je současně i určitou odpovědí socialistických zemí na závěry římského zasedání Rady NATO.

Memorandum vyjadřuje v konkrétní formě další náměty socialistických zemí na urychlení příprav k brzkému uskutečnění celoevropské konference. Na rozdíl od situace v době pražské porady se tu již základní otázky nevyjasňují, ani nejsou kladeny další. Zakotvují se v něm však dosažené skutečnosti a vyjadřují další podněty a náměty socialistických zemí. Porada ministrů zahraničních věcí států Varšavské smlouvy dospěla ke společnému přesvědčení, že nastal čas praktických příprav na svolání konference, kdy více než kdykoli jindy úspěch závisí na jednotném a koordinovaném postupu socialistických zemí.

Účastníci porady zaujali též shodné stanovisko pokud jde o předávání dokumentů z porady všem zainteresovaným státům, čiaž byla pověřena maďarská vláda. S memoranden byl současně předán i revidovaný dokument o rozšíření obchodních, hospodářských, vědecko-technických a kulturních styků na rovnoprávných základech. /Oba dokumenty včetně komuniké jsou v příloze/.

K návrhu textu dokumentů, předložených sovětskou delegací, se všichni účastníci až na rumunskou stranu vyjádřili kladně. Po další diskusi s rumunskou delegací a po jejích opětovných kon-

zultacích s Bukureští se dospělo k jednomyslně přijatelným formulacím.

Účastníci porady - až na rumunskou delegaci, která se nevyjádřila - se shodli v názoru, že porady ministrů zahraničních věcí členských států Varšavské smlouvy jsou nutné, účelné a efektivní. Vzhledem k tomu, že byl stažen původní maďarský návrh na vytvoření stálé rady ministrů zahraničních věcí, vedoucí několika delegací se vyjádřili pro systematické konzultace na úrovni expertů až po vedoucí odborů, a to dvoustranné nebo i mnohostranné.

Na poradě převládalo přesvědčení, že bude účelné, aby koncem tohoto roku, příp. začátkem roku příštího se ministři zahraničních věcí opět sešli.

III. Postup čs. delegace

Čs. delegace, vedená ministrem zahraničních věcí s. J. Markem na budapeštské poradě se zaměřila především na to, aby zdůraznila užitečnost a nutnost kolektivního projednávání závažných návrhů a aby byly dohodnuty další společný postup a taktika socialistických zemí v otázkách evropské bezpečnosti a spolupráce.

V čs. vystoupení byla podána analýza vývoje mezinárodní situace po pražské poradě od konce r. 1969 až po římské zasedání Rady NATO 1970. V tomto směru jsme hodnotili situaci shodně téměř se všemi delegacemi.

Čs. delegace doporučila, aby byla doplněna a rozšířena agenda konference, aby byl projednán účinný taktický a praktický další společný postup socialistických zemí a aby v celkové strategii byla zakalkulována nutnost získávat stále větší podporu evropské veřejnosti návrhu na svolání celoevropské konference. V tomto směru více koordinovat a využívat i činnost

sdělovacích prostředků a aktivizovat podporu svolání celoevropské konference po nevládní linii/usilovat o svolání Kongresu evropských národů/.

Čs. delegace poukázala na nutnost propracovat představy socialistických zemí o hospodářských stycích a provést jejich konkretizaci na úrovni expertů. Vyslovila souhlas se zařazením problematiky kulturních styků do druhého bodu pražského návrhu, avšak podotkla, že vzhledem ke zkušenostem z let 1968-69 ČSSR nemůže jít na rozvoj neregulovaných kulturních styků se Západem. Pokud jde o otázky snížení stavu ozbrojených sil, čs. delegace se vyslovila proti návrhu NATO na tzv. vzájemné a vyvážené snížení. Doporučila však vyjádřit zásadní ochotu jednat i o vojenských otázkách, které by přispěly k posílení bezpečnosti v Evropě, ovšem v příhodnou dobu a vhodným způsobem.

Čs. delegace vyslovila zásadní souhlas s předloženými dokumenty, které podle jejího přesvědčení vyjadřují v realistické formě další postup na cestě ke svolání celoevropské konference.

Ministr zahraničních věcí ČSSR se aktivně zúčastnil několika hodinového jednání ministrů s rumunskou delegací o textaci dokumentů.

IV. Návrh dalšího čs. postupu

A. Další postup ČSSR v otázce svolání celoevropské konference o bezpečnosti a spolupráci by měl vycházet z těchto hlavních závěrů :

1. Budapeštské porada ministrů zahraničních věcí Varšavské smlouvy otevírá novou etapu v úsilí socialistických zemí o svolání celoevropské konference. Závěry této porady, charakterizované konstruktivním přístupem k problematice, umožňují, aby socialistické země - signatáři budapeštské Výzvy - si nejen udržely, ale dále rozvinuly svou iniciativu a přenesly otázku celoevropské konference do stádia jednání o její konkrétní přípravě.

2. Základním záměrem zemí NATO - jak to potvrdilo i jejich římské zasedání - zůstává i nadále zabránit tomu, aby ke svolání celoevropské konference došlo v dohledné době, neboť to neodpovídá zájmům globální politiky USA. Avšak určitá konkretizace přístupu zemí NATO v procedurální i věcné oblasti, týkající se celoevropské konference, k níž došlo na římském zasedání nejen s chledem na sílu ohlasu postupu socialistických zemí v širokých vrstvách evropské veřejnosti, ale částečně i ve vládnoucích kruzích řady západoevropských zemí, vytvořila stav, který je příznivý k uskutečnění praktických kroků ke svolání celoevropské konference.

3. Tato situace vytváří příznivé možnosti pro další rozvíření aktivity evropských neutrálních zemí, což může za daných okolností velmi pozitivně ovlivnit naše úsilí, aby příprava celoevropské konference přešla do období praktických příprav.

4. Úspěšná využití těchto vcelku příznivých podmínek s cílem překonat dosud ještě existující překážky na cestě k brzkému svolání celoevropské konference o bezpečnosti a spolupráci si vyžádá známého úsilí ze strany zemí Varšavské

smlouvy jak po linii diplomatické, tak i po linii všeobecně politické.

B. Návrh dalšího šs. postupu:

I. Plně se podílet na úsilí socialistických zemí o realizaci závěrů budapeštské porady a jejich prosazení s cílem prohloubit diferenciační proces zejména uvnitř NATO ve prospěch brzkého svolání celoevropské konference.

V tomto ohledu zejména

- rozvinout novou aktivitu šs. ZÚ. Uložit, aby do 15.9. tr. navštívili vedoucí ZÚ ministra zahraničních věcí země působnosti nebo alespoň náměstka ministra a jednali s nimi o návrzích z Budapešti. K tomu účelu zajistit pro tituláře potřebné informace s argumentační materiál;
- uskutečnit bilaterální, případně i multilaterální rozhovory na úrovni ministra zahraničních věcí či jeho náměstka s představiteli vybraných kapitalistických států. Vypracovat do 15.9. tr. plán těchto akcí;
- využít k tomuto cíli maximálně i schůzek ministrů zahraničních věcí různých zemí u příležitosti 25. VS CEN;
- zajistit šs. účast na mnohostranných setkáních (porady velvyslanců nebo zvláštních zmocněnců v Helsinkách), které se budou zabývat přípravou celoevropské konference. V případě, že se jednání stane aktuální, předloží MZV v této věci zvláštní materiál.

II. Dále rozvíjet úzkou koordinaci a součinnost se všemi socialistickými zeměmi členy Varšavské smlouvy v problematice celoevropské konference s cílem zvýšit účinnost vzájemné spolupráce a společně dohodnutého postupu.

V tomto ohledu zejména

- uskutečnit dvoustranné i vícestranné konzultace po linii MZV, případně jiných institucí. Vypracovat plán akcí do 15.8. tr.

- podporovat náměty směřující k zintenzivnění vzájemné spolupráce. V rámci toho usilovat, aby byla zahájena, respektive pokračovala činnost společných pracovních skupin socialistických zemí /skupina ekonomických expertů/, které by se zabývaly dlouhodoběji problematikou přicházející v úvahu na pořad celoevropské konference, případně problematikou evropské bezpečnosti a spolupráce vůbec;
- podnítit užší spolupráci mezi vědeckými institucemi socialistických zemí, zabývajícími se problematikou evropské bezpečnosti a spolupráce. V této souvislosti aktivizovat činnost Smlouvené komise vědeckých ústavů v socialistických zemích pro výzkum otázek evropské bezpečnosti a uspořádat v ČSSR její zasedání v druhé polovině tr.

III. Zajistit vlastní čs. připravenost pro další úsilí o svolání celoevropské konference, a to pro všechna předpokládaná stadia její konkrétní přípravy, včetně multilaterálních jednání.

S ohledem na to, že problematika evropské bezpečnosti a spolupráce vůbec a celoevropské konference zvláště překračuje v současném vývojovém stádiu již kompetenci a zejména pracovní možnosti ministerstva zahraničních věcí, navrhuje se :

- 1/ Vytvořit mezirezortní koordinační komisi, jejíž úkolem by bylo zejména
- organizovat práci na otázkách, souvisejících s celoevropskou konferencí;
 - posuzovat vypracované návrhy vlastní /čs. a spojenecké/, jakož i návrhy předkládané západními zeměmi a formulovat k nim stanoviska a vypracovávat argumentaci;
 - předkládat návrhy konkrétních opatření pro čs. postup.

Komise by byla poradním orgánem ministra zahraničních věcí. Pracovala by pod vedením náměstka ministra a sestávala z vedoucích pracovníků těchto rezortů: ministerstvo zahranič-

ních věcí, ministerstvo zahraničního obchodu, Státní plánovací komise, Federálního výboru pro technický a investiční rozvoj, MNO a ČSAV. Podle potřeby by komise přizvala ke spolupráci i pracovníky dalších institucí.

Navrhuje se, aby komise byla vytvořena ministrem zahraničních věcí nejpozději do 15.9. tr.

2/ Ustavit při komisi pracovní týmy, složené z pracovníků praxe i teorie, jejichž úkolem by bylo hlubší rozpracování problematiky a formulace návrhů, příp. čs. odborných stanovisek na úsecích, o kterých se předpokládá, že budou předmětem celoevropských jednání.

V úvahu přicházejí pracovní týmy zejména v těchto oblastech:

- politicko-právní otázky;
- otázky obchodních, hospodářských a vědecko-technických styků;
- otázky kulturních, vědeckých a školských styků;
- otázky životního prostředí /zde využít pracovní tým již existující v souvislosti s přípravou konference OSN o životním prostředí, která se bude konat v Irace v květnu 1971/;
- problematika snížení zbrojení a uskutečnění odzbrojení /zde využít již existující pracovní skupiny pro přípravu čs. delegace ve Výboru OSN pro odzbrojení/.

Pracovní týmy, jejichž činnost by usměrňovala a výsledky práce vyhodnocovala navrhopané mezirezortní komise, vytvořit dopisem ministra zahraničních věcí vedoucím příslušných rezortů a institucí rovněž do 15.9. tr.

IV. Všeobecně usilovat o širokou podporu čs. veřejného mínění myšlenky svolání celoevropské rady. Zároveň podstatně zesílit propagaci této myšlenky do evropských kapitalistických států. Vhodnými formami soustavně usilovat o koordinaci aktivity členských států Varšovské smlouvy.

Za tyto účely se doporučují zejména tato opatření:

- vypracovat koncepci vnitřní i zahraniční propagace myšlenky evropské bezpečnosti a celoevropské konference v hromadných

sdělovacích prostředcích, kterou schválí MZV a politický orgán;

- uspořádat mnohostrannou poradou vedoucích tiskových odborů MZV členských států VS v Československu v druhém pololetí 1970;
- zvážit uspořádání konference šéfredaktorů evropských zemí u kulatého stolu /pořadatelem by byl Čs. výbor pro evropskou bezpečnost/ o problematice evropské bezpečnosti v říjnu nebo listopadu 1970 v ČSSR.

V. Rozvinout vhodnou podpůrnou činnost čs. státních a vládních institucí a společenských organizací s vnitrostátním i zahraničním zaměřením.

Zvláštní pozornost věnovat rozvoji činnosti Čs. výboru pro evropskou bezpečnost, jemuž MZV poskytne pomoc při rozpracovávání základních obsahových problémů evropské bezpečnosti.